

Sygn. akt I Ca 167/17

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSR (del.) Ewelina Puchalska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku M. R., A. R., J. S. i M. S.

z udziałem (...) SA z siedzibą w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 31 stycznia 2017 roku, sygnatura akt I Ns 1503/16

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. zasądzić solidarnie od wnioskodawców M. R., A. R., J. S. i M. S. na rzecz uczestnika postępowania (...) SA z siedzibą w L. 240 (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 167/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 31 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy w Z. Wydział I Cywilny w sprawie z wniosku M. R., A. R., M. S. i J. S. z udziałem (...) S.A Oddział (...) z siedzibą w Ł. oddalił żądanie ustanowienia służebności przesyłu oraz zasądził solidarnie od wnioskodawców na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 497 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania poniesionych w sprawie.

Orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

Wnioskodawcy są współwłaścicielami nieruchomości położonej Z. przy ulicy (...), gmina Z., oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Na opisanej nieruchomości posadowiona jest stacja transformatorowa nr 3- (...) wraz z wychodzącymi z tej stacji 5 kablowymi liniami niskiego napięcia. Jedna z tych linii kablowych służy do zasilania nieruchomości wnioskodawców, druga jest własnością Gminy M. Z. i ma na celu zasilanie oświetlenia ulicznego. Pozostałe trzy linie są własnością uczestnika postępowania. (...) transformatorowa wraz z częścią linii kablowych została wybudowana w 1969 roku przez (...) Zakłady (...) na podstawie decyzji o lokalizacji szczegółowej.

W 1971 roku budynek stacji transformatorowej wraz ze wszystkimi urządzeniami został przekazany przez inwestora Zakładowi (...) w S.

W dniu 21 maja 1975 roku ze stacji transformatorowej doręczono kolejną linię kablową Y. 4 x 120 mm(2) o,006 km.

L. poddawano bieżącym remontom, zmieniono izolatory przewodów. Przez cały okres eksploatacji linii nie było problemów związanych z wchodzeniem na nieruchomości wnioskodawców w zakresie konserwacji urządzeń czy usunięcia awarii.

Zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku nr (...) utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w Ł.. Przedsiębiorstwo to powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego (...) w W. na bazie jego zakładu – Zakładu (...) w Ł.. Nowo utworzonemu przedsiębiorstwu organ założycielski przydzielił składniki mienia powstałego z podziału p.p. - Centralnego O. Energetycznego w W., a stanowiącego mienie państwowe. W ten sposób w zarządzie nowo utworzonego przedsiębiorstwa państwowego znalazły się urządzenia przesyłowe posadowione na działce wnioskodawców, stanowiące własność Skarbu Państwa.

Na podstawie ustawy z 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa, Zakład (...) w Ł. z dniem 1 września 1993 r. przekształcono w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, działającą pod firmą Zakład (...) - (...) S.A w Ł..

W dniu 15 grudnia 2008 r. zmianie uległa firma spółki, z Zakładu (...) S. A. na (...) Łódź (...) S.A.

Obecnie spółka ta, po połączeniu stanowi oddział (...) S.A. w Ł..

W dniu 23 lipca 2012 roku wnioskodawcy nabyli na współwłasność nieruchomość położoną Z. przy ulicy (...), gmina Z., oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Sąd wskazał, iż w sprawie ustalono, że urządzenia przesyłowe w postaci stacji transformatorowej i 5 linii kablowych niskiego napięcia usytuowane na działce stanowiącej własność wnioskodawców istniały z całą pewnością w początkach lat 70-tych XX wieku, gdyż daty usytuowania tych urządzeń przesyłowych potwierdzają dowody z dokumentów w postaci decyzji o warunkach lokalizacji, protokołów odbioru technicznego oraz kolejnych protokołów przekazania urządzeń przez inwestora.

Zwrócono przy tym uwagę, iż zarówno stacja transformatorowa, jak i linie niskiego napięcia, znajdowały się w posiadaniu, najpierw Skarbu Państwa, w imieniu którego urządzeniami przesyłowymi zarządzały – Zakład (...) - Województwo, następnie Zakład (...) w S., Zakład (...) w Ł., w dalszej kolejności jednoosobowa spółka Skarbu Państwa, działająca pod firmą Zakład (...) S.A., a obecnie (...) S.A. w Ł..

Analizując przepisy art. 292 k.c. oraz art. 172 § 1 k.c. i 176 § 1 k.c. oraz przepisy dotyczące przeniesienie posiadania (art. 348 k.c.), a także orzecznictwo Sądu Najwyższego na tle tych przepisów, Sąd doszedł do wniosku, iż w okolicznościach rozpoznawanej sprawy uczestnik postępowania wykazał zarzut zasiedzenia służebności przesyłu.

Sąd wskazał, że termin zasiedzenia w okolicznościach sprawy biegł od dnia 6 grudnia 1990 roku, a w sprawie należało przyjąć posiadanie w dobrej wierze, gdyż linie przesyłowe zostały zbudowane zgodnie z prawem, a następnie zostały przekazane protokołem zdawczo - odbiorczym.

Zdaniem Sądu, w świetle ustaleń istniała podstawa do przyjęcia, że organ zarządzający Zakładem (...) przed jego uwłaszczeniem mieniem Skarbu Państwa wiedział, że urządzenia stanowią własność państwową, zatem że urządzenia przesyłowe, którymi zarządza, eksploatuje zgodnie z prawem.

Podniesiono, że nie można też uznać, że nie wiedział o tym, iż z dniem 5 grudnia 1990 r. został uwłaszczony mieniem państwowym, a tym samym że z tym dniem przedmiotowe urządzenia weszły ex lege w skład jego przedsiębiorstwa (art. 49 k.c.)

i w związku z tym, że stał się w zakresie treści służebności, posiadaczem zależnym działek opisanych we wniosku, w chwili bowiem uwłaszczenia został użytkownikiem wieczystym zarządzanych dotychczas nieruchomości i uzyskał własność związanych z nimi linii energetycznych.

W tym stanie rzeczy przyjęto, że wnioskodawca nie obalił domniemania zawartego w art. 7 k.c. i uznano, że władanie przez Zakład (...) działkami wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu od dnia 5 grudnia 1990 r. było posiadaniem w dobrej wierze.

W tym stanie rzeczy termin zasiedzenia upłynął w dniu 6 grudnia 2010 r. i nie został przerwany.

Sąd wywiódł, iż w sytuacji w której od lat 70-tych XX wieku poprzednicy prawni uczestnika korzystali ze służebności gruntowej w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a ich władztwo nad tą nieruchomością miało postać dzierżenia w rozumieniu art. 338 k.c.

to wymienione okresy podlegały zaliczeniu do okresu koniecznego dla nabycia służebności w drodze zasiedzenia.

W ocenie Sądu instancji urządzenia przesyłowe należy zaliczyć do trwałych i widocznych urządzeń umożliwiających wykonywanie służebności danego rodzaju w rozumieniu art. 292 k.c., co nie mogło budzić wątpliwości, iż urządzenia przesyłowe zdefiniowane w art. 49 § 1 k.c. mają charakter trwałe i widoczny.

W tym stanie rzeczy posiadanie służebności wykonywane przez poprzedników prawnych uczestnika, a polegające na wybudowaniu na nieruchomości wnioskodawców stacji transformatorowej z 5 liniami niskiego napięcia oraz utrzymywaniu jej funkcjonowania przez okres ponad 20 letni, liczony od 06 grudnia 1990 roku w związku z wejściem w tym dniu w życie nowelizacji ustawy o gospodarce nieruchomościami, wyczerpało przesłanki z art. 291 k.c. i doprowadziło do jej nabycia z dniem 06 grudnia 2010 roku w drodze zasiedzenia.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie występują jakichkolwiek okoliczności świadczących o tym, iż doszło do przerwania biegu zasiedzenia. Przerwę taką w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. powoduje w zasadzie tylko takie działanie właściciela, które bezpośrednio zmierza do przerwania władztwa posiadacza, to znaczy jest "akcją zaczepną" wymierzoną przeciwko posiadaczowi i prowadzi do pozbawienia go posiadania. Zasadą więc jest, że przerywa bieg terminu pozew, czy wniosek właściciela przeciwko posiadaczowi na rzecz którego biegnie zasiedzenie, zmierzający bezpośrednio do pozbawienia go posiadania rzeczy i odzyskania władztwa przez uprawnionego.

Taka sytuacja w stosunkach między zainteresowanym nie wystąpiła, gdyż poprzednik prawny wnioskodawców przed upływem terminu zasiedzenia nie podjął czynności zmierzających do odzyskania władztwa nad rzeczą, nie zgłaszał wobec uczestnika jakichkolwiek roszczeń, nie występował o wydanie nieruchomości, w części wykorzystywanej przez uczestnika.

W tych warunkach Sąd uznał, iż uczestniczka nabyła już przez zasiedzenie służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania z urządzeń posadowionych na działce wnioskodawców i dlatego wniosek o ustanowienie służebności, jako bezzasadny, podlegał oddaleniu.

W ocenie Sądu nie jest wymagane ustalenie w tym postępowaniu zakresu służebności przesyłu, gdyż sprawa nie dotyczy stwierdzenia zasiedzenia, a jedynie podniesiony w niej został zarzut zasiedzenia.

W konsekwencji oddalenia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu,

Sąd oddalił również żądanie zasądzenia wynagrodzenia, o którym mowa w art. 305² § 2 k.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) i zasądzono od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestnika postępowania kwotę 480 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego wraz

z opłata od udzielonego pełnomocnictwa 17 zł.

Z rozstrzygnięciem Sądu nie zgodzili się wnioskodawcy wnosząc dwie apelacje, w których zaskarżyli postanowienie w całości.

Wnioskodawcy M. i A. małż. (...) wydanemu postanowieniu, zarzucili naruszenie:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to jest:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. polegające na:

- dokonaniu oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób niewszechstronny bowiem z pominięciem decyzji Starosty (...) z dnia 2 września 1999 r., sygn. akt: GN.IV. (...), na mocy której z dniem 30 września 1999 r. doszło do przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności gruntu objętego wnioskiem, a które to zdarzenie przerwało bieg terminu zasiedzenia służebności powodując, że od dnia 30 września 1999 r. rozpoczął on swój bieg na nowo,

b) art. 520 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i art. 520 § 2 i 3 k.p.c. poprzez ich zastosowanie, w sytuacji gdy w sprawie nie wystąpiły okoliczności przemawiające za odstępieniem od ogólnej zasady rozkładu kosztów postępowania nieprocesowego wyrażonej w pierwszym z tych przepisów,

1. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 172 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 3054 k.c. poprzez błędną wykładnię wyrażającą się bezpodstawnym przyjęciem:

- możliwości zaliczenia czasu posiadania służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego na poczet posiadania tej służebności po przekształceniu tego prawa w prawo własności gruntu,

- możliwości doliczenia czasu posiadania służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu do czasu posiadania służebności przesyłu (po dniu 3 sierpnia 2008 r.),

b) art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 3054 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przestankowe stwierdzenie nabycia przez uczestnika służebności przesyłu przez zasiedzenie pomimo braku upływu wymaganego okresu posiadania,

c) art. 123 § 1 pkt 1) k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności gruntu nie stanowi zdarzenia skutkującego przerwaniem biegu terminu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

W związku z powyższym skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania należnych wnioskodawcom od uczestnika za obie instancje.

Wnioskodawcy M. i J. małż. S. wydanemu postanowieniu, zarzucili naruszenie:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez:

- niezastosowanie art. 305¹ k.c. i oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców, za stosownym wynagrodzeniem,

w sytuacji gdy istnieją przesłanki faktyczne i prawne do ustanowienia takiego prawa na przedmiotowej nieruchomości;

- błędną wykładnię art. 172 k.c. w związku z art. 292 k.c. w związku z art. 305⁴ k.c.

w związku z art. 44¹ k.c. polegającą na uwzględnieniu zarzutu nabycia przez uczestnika (...) S.A. przez zasiedzenie prawa służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, podczas gdy nie zostały spełnione przesłanki prawne takiego nabycia;

- błędną wykładnię art. 172 k.c. w związku z art. 292 k.c. w związku z art. 305⁴ k.c. polegającą na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż w przedmiotowym stanie faktycznym na uwzględnienie zasługuje przyjęcie terminu zasiedzenia w wymiarze 20 lat (dobra wiara), a nie terminu 30 lat (zła wiara).

2. naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. polegające na oddaleniu wniosków dowodowych pełnomocnika wnioskodawców o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych rzeczoznawcy i geodety;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego dokonaną z naruszeniem zasad logiki i doświadczenia życiowego, a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż przedmiotowy wniosek nie zasługuje na uwzględnienie, a zarzut zasiedzenia podniesiony przez uczestnika został skutecznie dowiedziony;

W konsekwencji zarzucili nierozpoznanie istoty sprawy poprzez zaniechanie ustalenia zakresu obszarowego i funkcyjnego prawa służebności przesyłu na rzecz uczestnika, a także stosownego wynagrodzenia mającego przysługiwać wnioskodawcom w ramach ekwiwalentu za ustanowienie takiego prawa.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o:

- rozpoznanie przez Sąd II instancji postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli I Wydziału Cywilnego z dnia 24 stycznia 2017 roku oddalającego zgłoszone przez wnioskodawców wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości i opinii biegłego geodety i dopuszczenie ww. dowodów;

- uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach sądowych.

Uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Rozpoznając apelacje Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje są niezasadne, a Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu Rejonowego stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym postanowieniu, wskazuje, że wydane rozstrzygnięcie odpowiada prawu, ponieważ uczestnikowi przysługuje tytuł prawny do

korzystania z nieruchomości wnioskodawców na której znajdują się urządzenia elektroenergetyczne, stanowiący skuteczną przeszkodę w dochodzeniu przez wnioskodawców zgłoszonego przez nich roszczenia.

Uczestnik postępowania zgłosił zarzut zasiedzenia służebności, jednakże w ocenie Sądu Okręgowego przyjęty w sprawie i niekwestionowany stan faktyczny pozwala przyjąć, że uczestnik prawo służebności odpowiadającej swą treścią służebności przesyłu nabył ex lege, jako prawny skutek uwłaszczenia osoby prawnej, a nie w drodze zasiedzenia i prawo to jest skuteczne wobec kolejnych właścicieli obciążonej nim nieruchomości.

Okolicznością istotną w tej sprawie w kontekście późniejszych regulacji prawnych jest bowiem data wybudowania stacji transformatorowej wraz z częścią linii kablowych i to, że budowy tej dokonał Skarb Państwa na gruncie należącym do Skarbu Państwa. Niezależnie bowiem od tego w jakiej dacie Skarb Państwa uzyskał potwierdzenie tytułu własności do gruntu, który nabywał z mocy prawa to zakończenie budowy w 1969 roku na podstawie decyzji o lokalizacji szczegółowej wskazuje, że urządzenia te powstały i funkcjonowały na gruncie będącym własnością Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy podziela poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 21 maja 2015 r. (IV CSK 514/14) oraz w postanowieniu z dnia 12 maja 2016 r. (IV CSK 509/15) i za Sądem Najwyższym wskazuje, że w sytuacji w której właścicielem i posiadaczem samoistnym gruntu znajdującego się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego, na którym posadowiono urządzenia elektroenergetyczne objęte wnioskiem, jak i właścicielem i posiadaczem samoistnym tych urządzeń, wchodzących, ze skutkiem przewidzianym w art. 49 § 1 k.c., w skład przedsiębiorstwa przesyłowego - poprzednika prawnego uczestnika, było Państwo (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08) to, dopóki istniał taki stan prawny, nie było potrzeby - ani nawet możliwości w świetle zasad ówczesnego ustroju - przyznania przedsiębiorstwu przesyłowemu specjalnego, odrębnego - w postaci służebności lub innej funkcjonalnie zbliżonej - uprawnienia do korzystania w odpowiednim zakresie z gruntu znajdującego się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego, na którym zainstalowano urządzenia elektroenergetyczne. O samym zainstalowaniu urządzeń na gruncie znajdującym się w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego i eksploatacji tych urządzeń przez przedsiębiorstwo przesyłowe zdecydowano przy użyciu instrumentów prawnych właściwych "systemowi wykonywania socjalistycznej własności państwowej".

Obowiązywanie zasady jednolitej własności państwowej uchyliła dopiero nowelizacja art. 128 k.c. z dnia 31 stycznia 1989 r. Weszła ona w życie 2 lutego 1989 r., a kolejną zmianę przyniosło uwłaszczenie przez ustawodawcę państwowych osób prawnych na znajdujących się w ich zarządzie nieruchomościach - ściślej nadanie im prawa użytkowania wieczystego tych nieruchomości, które nastąpiło ustawą z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. 1990.79.464).

Artykuł 2 ust. 1 zdanie pierwsze tej ustawy stanowił, że grunty stanowiące własność Skarbu Państwa lub własność gminy (związku międzygminnego), z wyłączeniem gruntów Państwowego Funduszu Ziemi, będące w dniu wejścia w życie tej ustawy, tj. w dniu 5 grudnia 1990 r., w zarządzie państwowych osób prawnych innych niż Skarb Państwa, stają się z tym dniem z mocy prawa przedmiotem użytkowania wieczystego.

W dniu 1 stycznia 1998 r. art. 2 ustawy o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości został zastąpiony przez art. 200 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014.518 z późn. zm.)

Podstawa uwłaszczenia państwowych osób prawnych co do nieruchomości - a do tej kategorii rzeczy należy zaliczyć ze względu na rozwiązanie przyjęte w art. 49 § 1 k.c. urządzenia wchodzące w skład przedsiębiorstwa przesyłowego - także nie budzi wątpliwości (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia

18 czerwca 1991 r., III CZP 38/91, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 93/11).

Dokonując uwłaszczenia zmierzano do radykalnego przekształcenia stosunków społeczno-gospodarczych, ale nie do radykalnego zakłócenia funkcjonowania przedsiębiorstw przesyłowych. Z tego względu przepis zamieszczony pierwotnie w art. 2 ust. 1 zdanie drugie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości., a obecnie w art. 200 ust. 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami, należy uznać za podstawę przyznania temu przedsiębiorstwu nieodpłatnie z mocy prawa, niejako w miejsce pierwotnego tytułu, możliwości korzystania z gruntu innego przedsiębiorstwa państwowego.

Za przyznaniem możliwości korzystania z gruntu w takim zakresie i w taki właśnie sposób przemawia wcześniejsze podleganie tego gruntu zasadom gospodarowania opartym na wykorzystaniu środków o charakterze władczym. Możliwość ta wyraża się w trwałym obowiązku znoszenia przez użytkownika wieczystego stanu ukształtowanego położeniem zainstalowanego na gruncie urządzenia, wchodzącego w skład przedsiębiorstwa przesyłowego, i czynności niezbędnych do zapewnienia prawidłowej eksploatacji tego urządzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 r., II CSK 457/06 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13).

Rekapitulując wskazać należy, iż w wyniku majątkowego usamodzielnienia przedsiębiorstw państwowych w postaci ich uwłaszczenia w odniesieniu do urządzeń przesyłowych uwłaszczenie to miało ten skutek, iż powodowało nie tylko przekształcenie przysługującego przedsiębiorstwom państwowym prawa zarządu urządzeń przesyłowych w prawo ich własności - najpóźniej w dniu 7 stycznia 1991r., ale prowadziło także do przekształcenia tego tytułu prawnego we właściwe prawo podmiotowe o treści, z której wynika uprawnienie do dalszego korzystania z nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa, na których umiejscowione zostały urządzenia energetyczne. Prawem powstających w wyniku przekształcenia tytułu do korzystania z nieruchomości państwowych w zakresie niezbędnym do eksploatacji urządzeń uzyskanych na własność i posadowionych na tych nieruchomościach była - w poprzednim stanie prawnym - służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Skoro możliwe było umowne nabycie albo zasiedzenie takiej służebności przed wejściem w życie przepisów art. 305¹ kc i następnych, to taka służebność mogła też powstać ex lege jako prawny skutek uwłaszczenia osoby prawnej.

Każdy kolejny nabywca ograniczonego w ten sposób prawa użytkowania wieczystego wstępuje zatem w wynikły stąd stan prawny i ma obowiązek znosić go wobec przedsiębiorcy przesyłowego, w skład przedsiębiorstwa którego wchodzi urządzenia zainstalowane na gruncie stanowiącym przedmiot tego użytkowania.

W tej sytuacji należy przyjąć, że także i wnioskodawcy nabyli to prawo z wskazanym ograniczeniem, ponieważ powoływana przez nich w apelacji decyzja Starosty (...) z dnia 2 września 1999 r., sygn. akt: GN.IV. (...), na mocy której z dniem 30 września 1999 r. doszło do przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności gruntu objętego wnioskiem nie spowodowała wygaśnięcia służebności powstałej ex lege ze względu na funkcje i trwały charakter tego ograniczenia. Obowiązujące w tej materii przepisy nie przewidywały takiego skutku. Zgodnie z art. 2 ust. 3 obowiązującej w dacie wydawania tej decyzji ustawy z 4 września 1997 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności (Dz. U. z 2001r. Nr 120, poz. 1299 j.t) decyzja o przekształceniu nie naruszała praw osób trzecich.

Powyższe zastrzeżenie, wynikające z treści tego przepisu, czyniło niezasadnym także zarzut apelacji dotyczący przerwania biegu terminu zasiedzenia. Skoro decyzja o przekształceniu nie narusza praw osób trzecich to jej wydanie związane ze zmianą jakościową prawa do nieruchomości nie jest zdarzeniem przerywającym termin zasiedzenia służebności wykonywanej w stosunku do tejże nieruchomości.

Konsekwencją powyższego byłaby także możliwość zaliczania - co do zasady - czasu posiadania służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego na poczet posiadania tej służebności po przekształceniu tego prawa w prawo własności gruntu. W stanie faktycznym sprawy nie miało to jednak znaczenia prawnego dla oceny prawidłowości

zaskarżonego orzeczenia wobec uznania, że służebność ta powstała z mocy prawa, najpóźniej w dniu 7 stycznia 1991 roku.

Sąd Okręgowy, wskazując na powyższą datę jako najpóźniejszą datę nabycia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu ma na uwadze występujące rozbieżności co do tego, czy uwłaszczenie państwowych osób prawnych w stosunku do ruchomości nastąpiło już 5 grudnia 1990 roku czy też dopiero 7 stycznia 1991 roku.

Wobec tego jednak, że wnioskodawcy wystąpili z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu w dniu 12 grudnia 2016 roku rozstrzygnięcie powyższej rozbieżności było zbędne, gdyż nie rzutowało to na ocenę skutków prawnych uwłaszczenia jako powstałych i tak przed datą zgłoszenia takiego żądania.

Posiadanie przez uczestnika postępowania tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawców w zakresie wiążącym się ze znajdującymi się na niej urządzeniami elektroenergetycznymi czyniło niezasadnym zarzut uchybienia treści przepisowi art. 305¹ kc oraz art. 278 § 1 kpc w związku z art. 217 § 1 kpc i art. 227 kpc. Prowadzenie zatem dowodów z opinii biegłych z zakresu geodezji w celu wyrysowania przebiegu linii przesyłowej wraz z obszarem niezbędnym do korzystania przez uczestnika z jego urządzeń przesyłowych a także z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność ustalenia wartości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu było bezprzedmiotowym w sytuacji w której wnioskodawcom nie przysługiwało prawo do żądania ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem.

Wobec istnienia sporu prawidłowym było również nałożenie na wnioskodawców obowiązku zwrócenia uczestnikowi poniesionych przez niego kosztów zastępstwa prawnego na podstawie art. 520 § 3 kpc, pomimo błędnie wskazanej w uzasadnieniu podstawy takiego rozstrzygnięcia.

W konsekwencji przysługiwania uczestnikowi służebności ex lege zbędnym jest rozpoznawanie pozostałych zarzutów apelacji odnoszących się do nieprawidłowego zastosowania przepisu art. 172 kc, w tym przyjęcia istnienia dobrej wiary uczestnika.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc oddalił apelację, a o kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnął zgodnie z art. 520 § 3 kpc w związku z art. 108 § 1 i art. 391 § 1 kpc.

_____